

מעשה בית דין.

פון הרב ר' יעקב איסקאָלסקי

בבתי תפלותיה ומדרשיה, בתי התלמוד תורה מסודות הצדקה והחסד, ואין לך פינה ביהדות אשר לא לקחה האגודה בה חלק ניכר, וזה יתיה פעולה טובה לימים הבאים, שגם הרבנים הבאים אחרינו ישתדלו בכל כוחם להחזיק מעמד, ולהמשיך את גולת הכותרת לכל ינתק. והלק התשובות מהרבנים על תשעת השאלות, לא יביא גם את התועלת הזאת, ולא נכתבו אלא להמשיך לבם של החכמים להאגודה בכלל, ויהיו מקושרים לה על ידי הזכרת שמותיהם ופעולותיהם ב"ספר היוכל" שלה.

וזאת עשו ועושים גם מנהלי "דגל הרבנים", בקבעם מדור מיוחד בירחונם "דגל ישראל", ובקראם לו "הפנקס", אשר שם יורשם בקצרה מעשה של כל רב ומעט מתהלכותיו, לא אך מהרבנים הנמנים על "דגל הרבנים", כי אם מכל רב ורב ואפילו מאנשים פרטיים, אם אך שוה הרבר לרשום ב"הפנקס".

ולדעתי עוד יתרה היה להם לעשות, גם "אגודת הרבנים" ב"ספר היוכל" שלהם וגם "דגל הרבנים" ב"פנקסם", אם היו מפרסמים מעשה הביתדין מכל אשר נעשה בביתדינו של הרב, מקדושינו, גיטין, והליצות, ואם היה נרשם ונשאר זאת לזכרון היה מביא פעולה טובה, והרבה נשי ישראל היו נעזרות על ידה, וגם הרכה תקלות כטהרת המשפחה היו נרחקות על ידי זה.

כמוני, כמו הרבה רבנים יודעים ממקרים, אשר בת ישראל תבוא לבית הרב ברמעות על עיניה שיושבת זה כמה שנים ענונה באבוד לה הפטור שניתן לה מרב פלוני שהלך כבר לעולמו, ובלתי הפטור אי אפשר לה להנשא שנית, שבכל מקום בואה דורשים מאתה כתב הפטור.

מנהלי אגודת הרבנים האורתודוקסים דארצות חברית וקנדה, פנו עתה במכתב-חוזר לכל חביריה, ומבקשים מכל רב חבר להשיב על תשע שאלות שנערכו לפניו בכדי להרפים את התשובות ב"ספר היוכל", שאגודת הרבנים מתכוננת להוציא לאור לכבוד המלאות לה חמשה ועשרים שנה מיום הוסדה. והשאלות הנו הנוגעות לכל רב ביחוד, או כללית הנוגעות להאגודה בכלל, שתהינה למזכרת להאגודה ותפארת לעושיה, כמו: שם משפחתו וכתבתו של הרב, באיזה עיירות השתמש בכתר הרבנות בארץ ובאירופא, מספר היהודים בעירו, ומספר בתי התפלה והתלמוד תורות, ומספר שאר מסודות התורה והחסד? אך פעולה טובה לא תצא מזה לכללות ישראל או לפרטיו, פעולה ממשית של הבאת ישועה אף לאחד מישראל לא תצמח ממעשה הגדול הזה. איננו מתנגד לרעיון זה, כי בודאי תהיה למזכרת כבוד וגדולה להאגודה בכלל, למען ידעו בני ישראל את תוקפה של האגודה מספר חביריה בכמות ואיכותם, וכבוד האגודה יקר אצלי עד למאד, אך חוג מכותלי האגודה לא יביא מפעל זה שום תועלת, כי מה לו לאיש ישראל אם ידע באיזה עיירה שמש הרב בכתר הרבנות, ואיזה פעולה טובה תצמח אם לא מזור יהיה לו כמה בתי תפלה נמצאים בעיר זו או אהרת? וזה רק לכותבי תולדות ישראל באמריקא, או לאנשים הסובבים בעיירות לידע כמה עליו לשהות בעיר זו או זו, והעיקר לכותבי תולדות היהדות והרבנות בארצנו, הוא — ההלקים ב"ספר היוכל" מהמאמרים והמספרים מהמעשים הגדולים אשר נעשו על ידי אגודת הרבנים, או על ידי התעוררותם, ואיך היהדות בכלל עלתה ופורחת למעלה.

בהן כידוע, ואם היה אפשר ליסד פה "אגודת קהלות אורתודוקסיות" כיו"ב עם התקנות הללו, ושאר התקנות הנוגעות לגידול בנים לת"ת, ולהתמנות רבנים, ושוכי"ם, שאין עוד הזמן והזעה ראוייה לכך לפורטן ולענות בהן, בודאי היה "תיקון עולם" להחזקת הדת והיהדות באמריקא.

אבל השאלה מתעוררת מאליה, מי יעלה לנו בתחלה לעשות הנסיון אם ארכת אמריקא מוכשרת לזה? הררי ארץ אונגארן שהנם פה המה היו צריכים להיות הראשונים בהסדרות קהלות אורתודוקסיות ע"פ ה"תכנית" סדר הקהלות ההרדות בארץ מולדתם, ולהיות למופת לכל הררי הארץ הזאת, בהאורגאניזציה ובסדר ומשטר, ובהתקנות הערוכות לעשות משמרת למשמרת, כאשר הסכן הסכינו מאז ומשנים קדמוניות, להמשיך את מסורת האבות להם ולבניהם אחריהם עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

יקותיאל אר"י קאממערלאר,

אבד"ק אנשי רישא-קארטשין דפה ניוארק.

(ד) אסור לעשות מלבושים מיוחדים לש"ץ ומשוררים שיהיו דומים לשאר נימוסי הדתות.

(ה) המחיצה המבדלת שבין עזרת אנשים לעזרת נשים צריכה להיות באופן שלא יוכלו להסתכל אנשים בנשים.

(ו) אסור לשמוע תפלת קאהר קו"ה להתפלל עמהם או לענות אמן אחריהם.

(ז) בתי כנסיות הנקראים "קאהר שוהלען" שמנגנים שם נקיבות, אסור ליכנסם לתוכם.

(ח) אסור להעמיד חופה בבית הכנסת.

(ט) אסור לשנות שום מנהג יהדות או שום נימוס בהכנ"ס אשר מקובל מאבותינו...

(יוד) שלא להשתמש בכליזמר בנבל וכינור וכיו"ב על החתנות במקומות אשר על ידי זה יבואו לריקודין בחורים ובתולות.

קיימו וקבלו חררי אונגארן התקנות הללו בכל תוקף והקהלות החרדות האורתודוקסיות מחזיקין בהן ונוהגין